

RAAP-NOTITIE 2979

**Plangebied Bongersstraat 241-245
te Uift**

Gemeente Oude IJsselstreek

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Bureau van Droffelaar

Titel: Plangebied Bongersstraat 241-245 te Ulft, gemeente Oude IJsselstreek; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: november 2008

Auteur: *J. Vosselman MA*

Projectcode: GEUL

Bestandsnaam: NO2979-GEUL.doc

Projectleider: J. Vosselman MA

Projectmedewerker: K. Goedkoop

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 32046

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Autorisatie: drs. S.W. Jager

ISSN: 0295-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuwenveldseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2008

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Bureau van Droffelaar heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 18 november 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met voorgenomen woningbouw in de gemeente Oude IJsselstreek. Doel van dit onderzoek was allereerst het middels bureauonderzoek verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Het doel van het veldonderzoek was vervolgens die verwachting te toetsen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische vindplaatsen. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 4 een advies met betrekking tot archeologisch vervolgonderzoek geformuleerd.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij de aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een middelmatige archeologische verwachting voor vindplaatsen (intacte archeologische overblijfselen) uit de periode Prehistorie t/m Nieuwe tijd. Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied evenwel geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van (een) intacte archeologische vindplaats(en) aangetroffen.

Gezien de onderzoeksresultaten en de voorgenomen ingrepen in het plangebied is geconcludeerd dat bij de uitvoering hiervan vermoedelijk geen archeologische waarden zullen worden verstoord. Op basis hiervan wordt aanbevolen om het plangebied vrij te geven.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 van de Wet op de archeologische monumentenzorg 2007 aanmelding van de desbetreffende vondsten bij het bevoegd gezag (RACM) verplicht.

Met betrekking tot de bevindingen van dit bureauonderzoek kan contact worden opgenomen met de gemeente Oude IJsselstreek.

1 Inleiding

Kader en doelstelling

In opdracht van Bureau van Droffelaar heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 18 november 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met voorgenomen woningbouw in de gemeente Oude IJsselstreek. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 4 een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

Administratieve gegevens

Het plangebied (ca. 0,7 ha) ligt in het zuidoosten van de bebouwde kom van Ulft, ten oosten van de Bongersstraat en ten westen van de Oude IJssel (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 41C van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 223.817/433.474. Het plangebied was ten tijde van het onderzoek in gebruik als grasland en deels bebouwd.

Toekomstige situatie

In het plangebied zullen 3 vrijstaande woningen worden gerealiseerd.

Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek omvatte een bureau- en een veldonderzoek. Het veldonderzoek had de vorm van een karterend booronderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA), welke wordt beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). RAAP beschikt over een eigen opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden. Achter in dit rapport is een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen en worden enkele vaktermen beschreven (zie verklarende woordenlijst).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst). Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geo(morfo)logie en bodem

In het plangebied is een laaggelegen laat-pleniglaciaal rivierterras aanwezig dat is afgedekt door subboreale klei (Willemse, 2007).

IKAW

Op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2005) ligt het plangebied in een niet gekarteerde zone (de bebouwde kom van Ulft).

Bekende archeologische waarden

ARCHIS en AMK

Volgens de archeologische monumentenkaart is in de directe omgeving van het plangebied (straal van 500 m) één archeologisch monument aanwezig. Het betreft een terrein waar in 1970 vuurstenen artefacten zijn gevonden uit de periode Mesolithicum-Neolithicum (ARCHIS-waarnemingsnr. 21348). Deze vondsten hebben ertoe geleid een hoge archeologische waarde aan dit terrein toe te kennen (monumentnummer 3755). Verder zijn in de directe omgeving van het plangebied vuurstenen artefacten uit de periode Paleolithicum-Neolithicum aangetroffen, evenals aardewerk uit de IJzertijd (resp. ARCHIS-waarnemingsnrs. 22299 en 22297).

Historische kaarten

Volgens historische kaarten was in de 19e eeuw in het plangebied nog geen bebouwing aanwezig (Uitgeverij Nieuwland, 2005; www.watwaswaar.nl).

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van bovenstaande gegevens kan aan het plangebied een middelmatige archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode Prehistorie t/m Nieuwe tijd worden toegekend. Daarbij kan het gaan om vondstverspreidingspatronen die

de neerslag vormen van nederzettingsactiviteiten (in welke vorm dan ook) alsmede grondsporen en dergelijke die verband houden met bewoning en hiermee samenhangende activiteiten. In het geval zich ter plekke archeologische resten in de ondergrond bevinden, dan kunnen ze voorkomen in de top van het rivierterras of in de jonge klei.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een karterend booronderzoek. De onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van het bureauonderzoek (gespecificeerde archeologische verwachting) en het protocol inventariserend veldonderzoek uit de KNA versie 3.1 (stroomdiagram 'keuze onderzoeksmethode karterende fase en 'Leidraad inventariserend veldonderzoek deel karterend booronderzoek').

Tijdens het veldonderzoek zijn 6 boringen verricht in (figuur 1). Gezien het geringe oppervlak zijn de boringen zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied verdeeld. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode Prehistorie t/m Nieuwe tijd. Deze aanpak is echter niet geschikt om vuursteenvindplaatsen (met een ijle vondstverspreiding) alsmede verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot maximaal 200 cm -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld nauwkeurig gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Geheel in overeenkomst met de bevindingen van het bureauonderzoek bestaat de ondergrond in het plangebied uit oeverafzettingen (subboreale klei). Onder deze oeverafzettingen zijn beddingafzettingen aanwezig (laat-pleniglaciaal rivierterras). De diepte van deze beddingafzettingen varieert van 40 tot 90 cm -Mv in het westen tot 160 cm -Mv aan de oostzijde van het plangebied.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek is geen enkele aanwijzing aangetroffen die zou kunnen duiden op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op basis van het ontbreken van archeologische indicatoren kan worden geconcludeerd dat bij de realisering van de woningen vermoedelijk geen archeologische waarden zullen worden verstoord.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van onderhavig onderzoek wordt in het plangebied in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 van de Wet op de archeologische monumentenzorg 2007 aanmelding van de betreffende vondsten bij het bevoegd gezag (i.c. de RACM) verplicht.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact worden opgenomen met de gemeente Oude IJsselstreek.

Literatuur

- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- Uitgeverij Nieuwland**, 2005. *Grote historische topografische atlas Gelderland (± 1905), schaal 1:25.000*. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Willemse, N.W.**, 2007. Beekdal- en waterloopprojecten Waterschap Rijn en IJssel 2006-2007; archeologische verwachtings- en waardenkaart voor beekdalen en waterlopen. *RAAP-rapport 1405*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Gebruikte afkortingen

AMK	Archeologische Monumenten Kaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
CHW	Cultuurhistorische Waarden Kaart
CMA	Centraal Monumenten Archief
IVO(-P)	Inventariserend Veld Onderzoek (Proefsleuven)
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten

Verklarende woordenlijst

- oeverafzetting** Rug langs een rivier, bestaande uit overwegend kleiafzettingen.
- Pleniglaciaal** Koudste periode van de laatste ijstijd, het Weichselien, ca. 20.000-13.000 jaar geleden.
- terras (rivier-)** Door een rivier verlaten en daarna versneden dalbodem.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

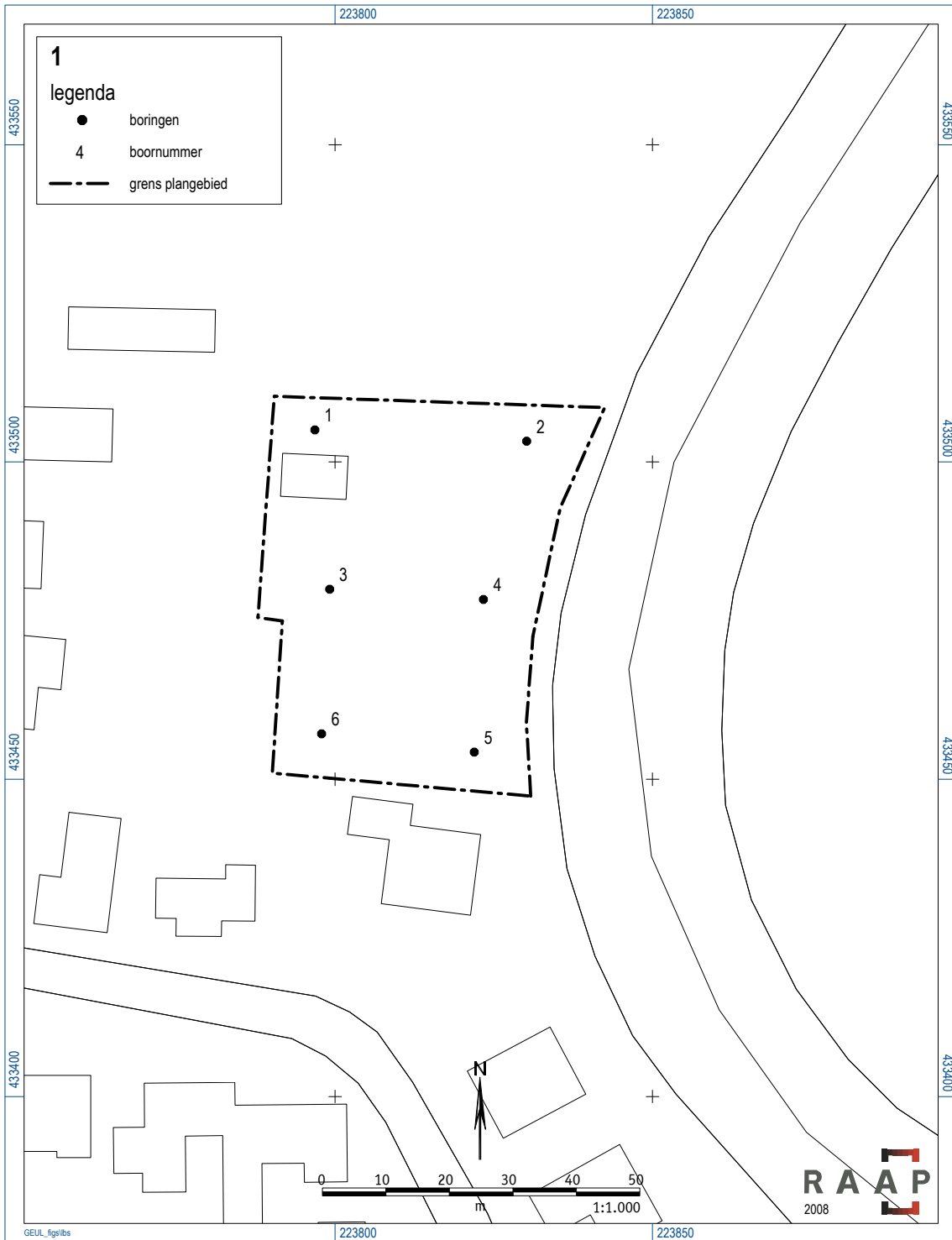
Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

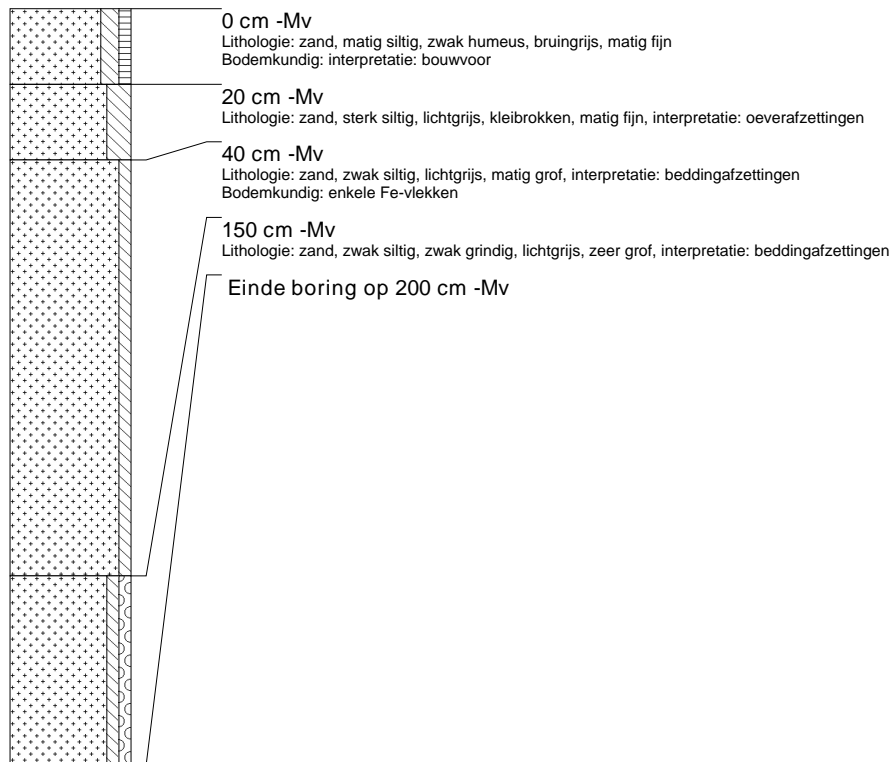

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

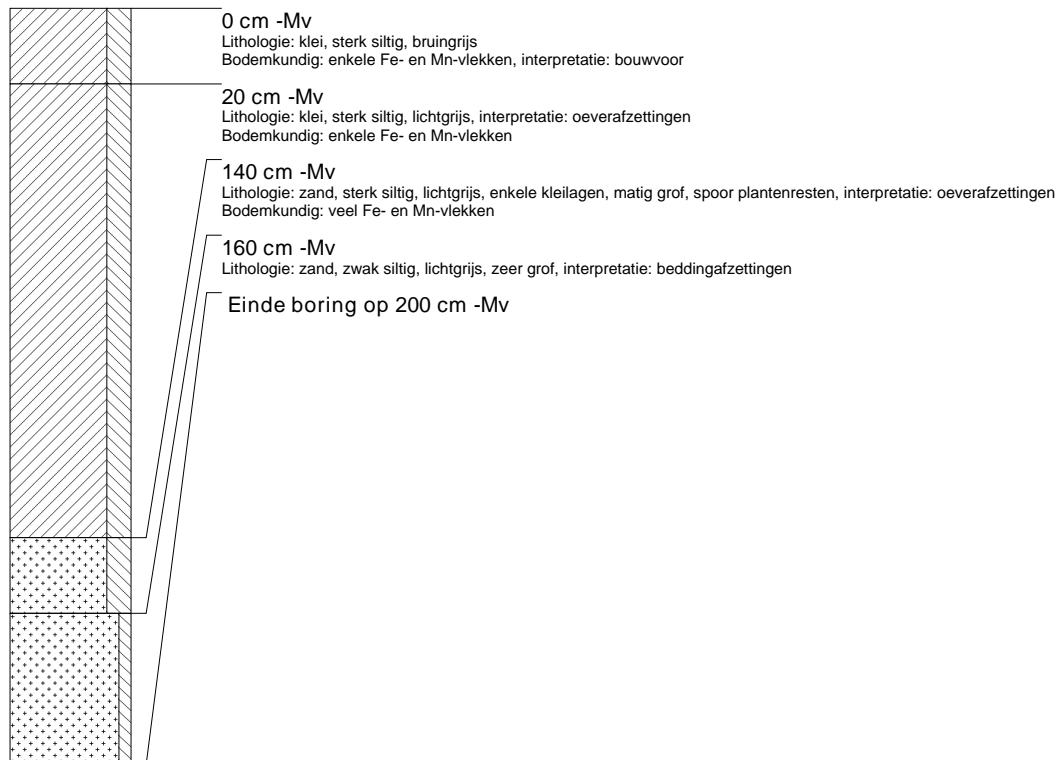
boring: GEUL-1

beschrijver: KG, datum: 18-11-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, opdrachtgever: Driffelaar, uitvoerder: RAAP Oost

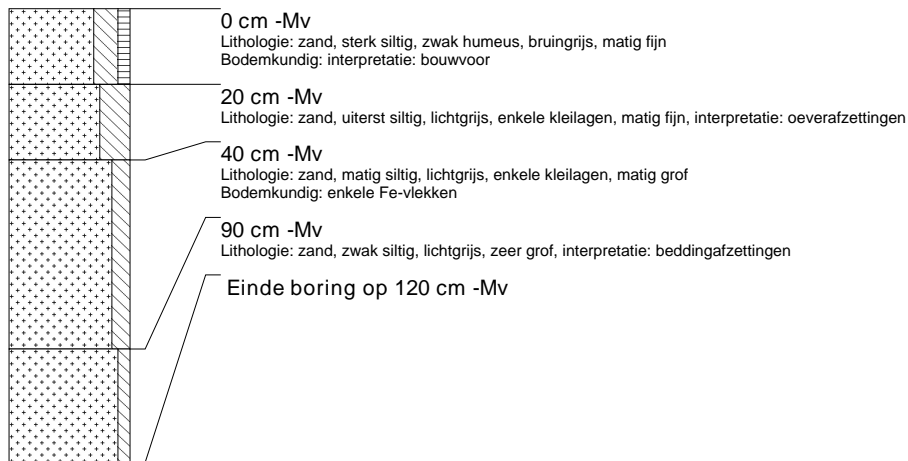
boring: GEUL-2

beschrijver: KG, datum: 18-11-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, opdrachtgever: Driffelaar, uitvoerder: RAAP Oost

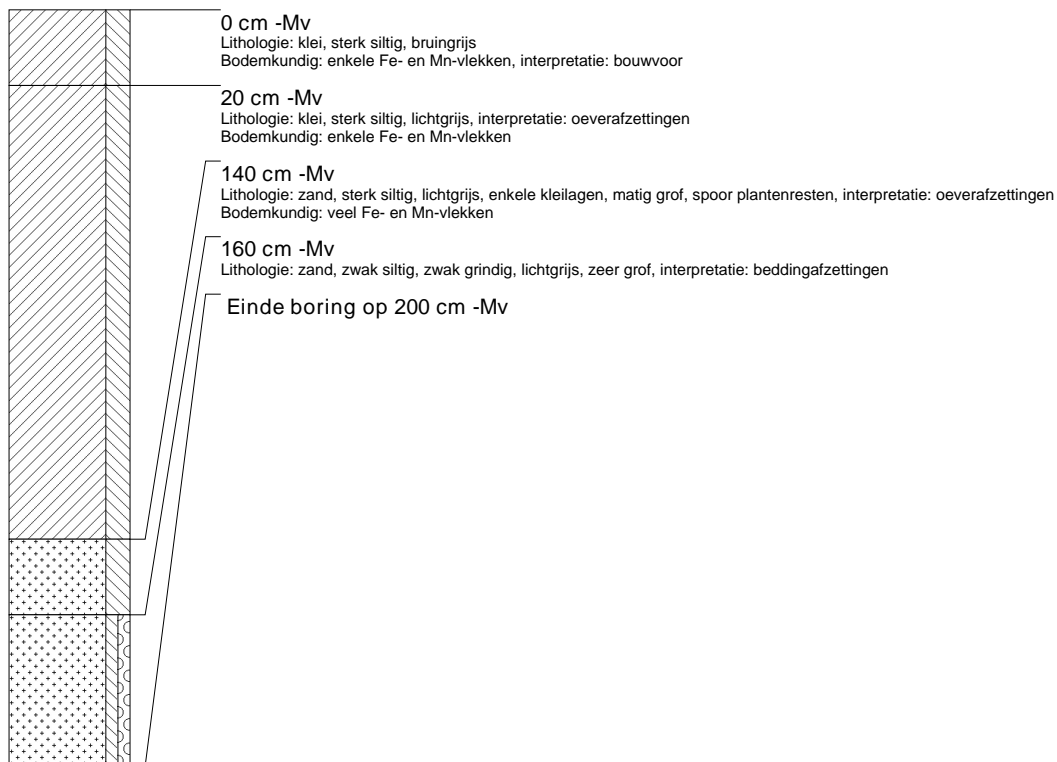
boring: GEUL-3

beschrijver: KG, datum: 18-11-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, opdrachtgever: Driffelaar, uitvoerder: RAAP Oost

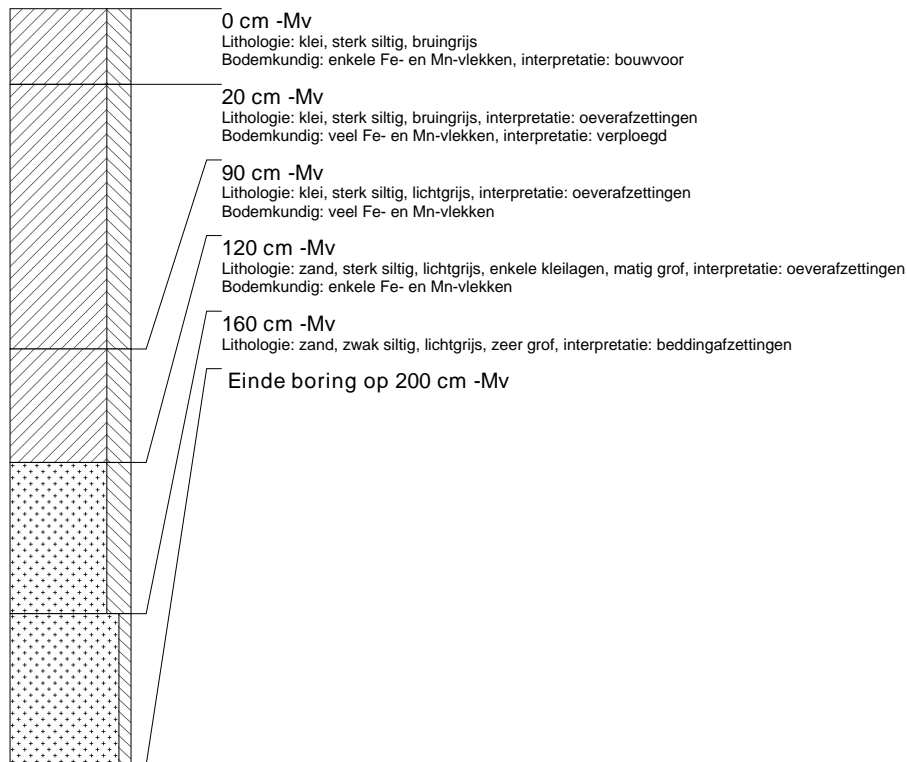
boring: GEUL-4

beschrijver: KG, datum: 18-11-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, opdrachtgever: Driffelaar, uitvoerder: RAAP Oost

boring: GEUL-5

beschrijver: KG, datum: 18-11-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, opdrachtgever: Driffelaar, uitvoerder: RAAP Oost

boring: GEUL-6

beschrijver: KG, datum: 18-11-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Oude IJsselstreek, opdrachtgever: Driffelaar, uitvoerder: RAAP Oost

